

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwarstraat 54
6814 DZ Arnhem

correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11

F [026] 357 66 11

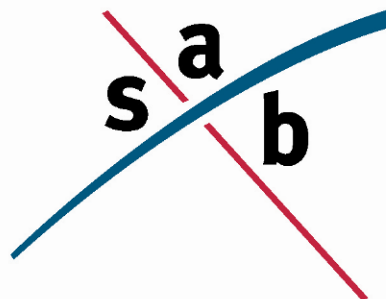
I www.sab.nl

E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

Briefrapport

aan: Gemeente Binnenmaas

van: SAB

ons kenmerk: ZON/GEST/140399

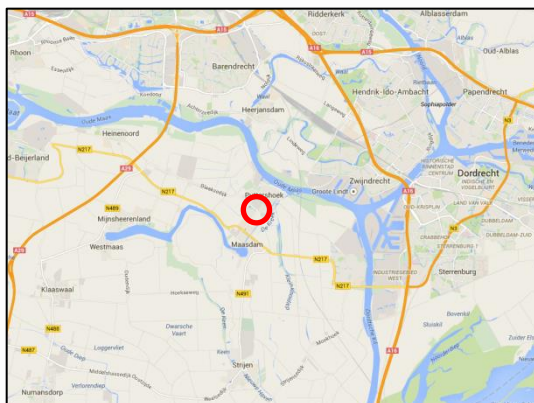
datum: 4 februari 2015

betreft: quick scan flora en fauna, Wijk van je Leven deelgebied 2 en 3, Puttershoek

AANLEIDING EN METHODE

Tussen de Eikenlaan, Groeneweg, Maerten Bollestee en de Oogstlaan te Puttershoek is men voornemens 30 nieuwe woningen te bouwen in het kader van de nieuwe wijk Wijk van je Leven. Voordat het plan kan worden gerealiseerd, dient eerst een onderzoek te worden uitgevoerd in het kader van de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en eventueel andere geldende natuurregeling. De resultaten van dit onderzoek zijn verwoord in voorliggende quick scan flora en fauna.

De quick scan flora en fauna is gebaseerd op een biotoopinschatting door een ecooloog van SAB door middel van een eenmalig veldbezoek op 23 januari 2015. Bij het opstellen van de quick scan flora en fauna is verder gebruikgemaakt van de meest recente verspreidingsgegevens van soorten. Op basis van deze methode zijn uitspraken gedaan over de mogelijke aanwezigheid van beschermde planten en dieren in het plangebied. Het veldbezoek heeft nadrukkelijk niet de status van een volledige veldinventarisatie, daar een volledige veldinventarisatie een hogere onderzoeksinspanning vergt en dit voor een algemene gebiedsscan niet noodzakelijk is. Deze quick scan is uitgevoerd op basis van de momenteel geldende uitwerking en interpretatie van beleid en wetgeving.

Links: topografische kaart met globale ligging van het plangebied rood omcirkeld. Rechts: luchtfoto met globale ligging van het plangebied (rood kader). Dit plangebied is opgedeeld in deelgebied 2 en 3. Bron: Google Maps en Bing Maps, bewerking: SAB.

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwarstraat 54
6814 DZ Arnhem

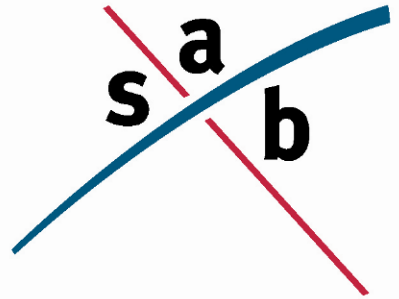
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE PLANNEN

Het plangebied ligt in de kern van Puttershoek (gemeente Binnenmaas, provincie Zuid-Holland). De gemeente Binnenmaas grenst in het noorden aan de gemeentes Albrandswaard, Barendrecht en Zwijndrecht, in het oosten aan de gemeente Dordrecht, in het zuiden aan gemeentes Strijen en Cromstrijen en in het westen aan de gemeente Oud-Beijerland.

Puttershoek grenst in het noorden aan de Oude Maas. Een ander opvallend landschappelijk kenmerk is de Binnenbedijkte Maas ten zuiden van Puttershoek. De omgeving van Puttershoek bestaat voornamelijk uit agrarische gronden. Echter, ten noorden van de Oude Maas begint het stedelijk gebied van steden als Dordrecht, Zwijndrecht, Barendrecht en Rotterdam.

Het plangebied grenst in het westen aan de Eikenlaan, in het noorden aan de Oogstlaan, in het oosten aan de Maerten Bollesteeg en in het zuiden aan de Groeneweg. De weg Schaduwrijk scheidt het westelijk deel van het plangebied (deelgebied 2) van het oostelijk deel (deelgebied 3).

In de huidige situatie bestaat het plangebied uit een braakliggend terrein. Het grootste deel is onverhard. Delen zijn half verhard zodat zware voertuigen het terrein goed kunnen betreden. Daarnaast zijn meerdere bomen aanwezig in het westen en midden van het plangebied. In het westen groeien struiken rond deze bomen. Ten oosten direct grenzend aan het plangebied is een doorlopende bomenrij aanwezig. Aan de west-, zuid- en oostkant van het plangebied is open water aanwezig. Deze wateren hebben verschillende breedtes, van één tot maximaal 10 meter breed. In de nieuwe situatie zullen op het gehele terrein woningen worden gerealiseerd. De watergangen zullen in de hun huidige staat behouden blijven. Wel zullen bomen worden gekapt. Alle bomen in het westelijk deel van het plangebied (deelgebied 2) zullen gerooid worden. De bomenrij aan de westkant van deelgebied 3 zal tot dusver behouden blijven. Het is onduidelijk of deze bomen in de toekomst ook behouden blijven. Navolgende foto's geven een impressie van het plangebied in de huidige situatie.

SAB • Arnhem

bezoekadres

Frombergdwarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

correspondentieadres

Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11

F [026] 357 66 11

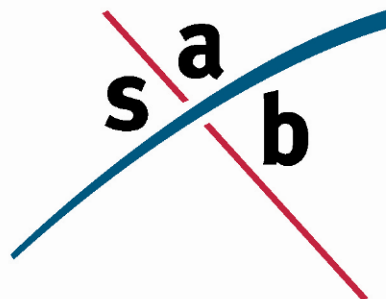
I www.sab.nl

E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

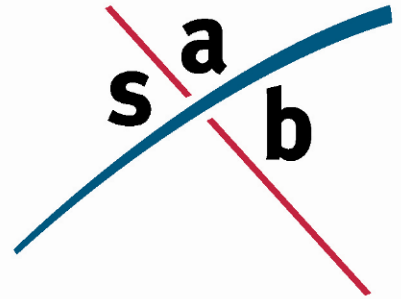
SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

Bovenste vier foto's: oostelijk deel van het plangebied (deelgebied 3). Dit plangebied bestaat uit voornamelijk braakliggend terrein. Ook zijn een brede sloot en bomen aanwezig. Deze sloot en bomen blijven tot dusver behouden. Bezien vanuit het zuiden van het plangebied.

Onderste twee foto's: westelijk deel van het plangebied (deelgebied 2). Op de foto's is te zien dat aan de noord-, west- en zuidkant van het deelgebied bomen aanwezig zijn. Deze bomen zullen gekapt worden. Bezien vanuit het noordwesten van het plangebied.

GEBIEDSBESCHERMING

Bij gebiedsbescherming is onderscheid gemaakt tussen de Natuurbeschermingswet 1998, weidevogelgebieden en de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). In de Natuurbeschermingswet 1998 worden Natura 2000-gebieden en beschermde Natuurmonumenten beschermd. De Ecologische Hoofdstructuur en weidevogelgebieden zijn niet opgenomen in de natuurwetgeving van de Rijksoverheid, maar zijn opgenomen in de omgevingsverordening of -visie van de provincie.

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied. De twee dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden zijn Oude Maas en Oudeland van Strijen op een respectievelijke afstand van 2,4 en 2,9 kilometer. Gedurende de bouw en het gebruik van de nieuwe woningen zal lichte verstoring plaatsvinden in de directe omgeving van het plangebied. Echter, deze verstoring zal de Natura 2000-gebieden niet bereiken. Tussen het plangebied en de Natura 2000-gebieden liggen namelijk meerdere reeds verstorende elementen. Voorbeelden hiervan zijn de reeds aanwezige bebouwing van de kern van Puttershoek en de provinciale weg N217. De instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden Oude Maas en Oudeland van Strijen zullen met de beoogde plannen niet negatief worden beïnvloed.

Het plangebied ligt niet in de EHS en weidevogelgebied, maar er respectievelijk 850 meter en 1,6 kilometer vandaan. Gezien de afstand, de tussenliggende verstoring van de kern van Puttershoek en de relatief kleine omvang van de ruimtelijke ingreep zijn geen negatieve effecten te verwachten op de EHS en weidevogelgebied.

SOORTENBESCHERMING

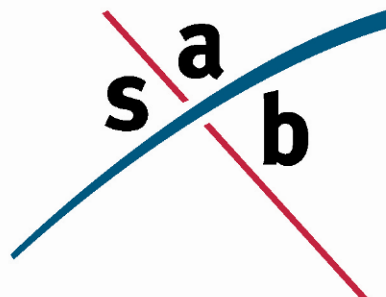
Soortenbescherming is altijd van toepassing. In Nederland is de bescherming van soorten opgenomen in de Flora- en faunawet. Deze wet is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Als een ruimtelijke ingreep rechtstreeks kan leiden tot verstoring of vernietiging van bepaalde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Flora- en faunawet. Voor het beoordelen van de doorwerking van het aspect soortenbescherming moet worden nagegaan of het plangebied beschermde plant- en diersoorten herbergt. De mogelijke negatieve effecten van de ingreep op betreffende soorten moeten worden beschreven.

Zorgplicht

De zorgplichtbepalingen (artikel 2) uit de Flora- en faunawet zijn altijd van toepassing. Iedereen moet voldoende zorg in acht nemen voor alle in het wild levende dieren, planten en hun leefomgeving. Dit kan bijvoorbeeld door de werkzaamheden te verrichten buiten kwetsbare periodes (het voortplantings- en winterslaapseizoen). Ook kan er gefaseerd worden gewerkt om dieren de kans te geven om te vluchten. Verder mogen werkzaamheden die een verstorend effect op broedende vogels hebben niet uitgevoerd worden.

Algemeen voorkomende soorten

Een deel van de in Nederland door de Flora- en faunawet beschermde soorten worden niet direct door uitsterven bedreigd. Deze soorten zijn wel beschermd, maar vallen onder het lichte beschermingsregime

van de Flora- en faunawet (tabel 1). Voor deze soorten geldt dat aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen op basis van een vrijstelling mogelijk is, zonder dat er sprake is van procedurele consequenties. Voorbeelden van dergelijke soorten zijn egel, haas, bruine kikker en zwanenbloem. Het is mogelijk dat soorten die vallen onder het lichte beschermingsregime, voorkomen in het plangebied. Echter, nader onderzoek naar deze soorten is niet noodzakelijk.

Strikt beschermde soorten

Een aantal van de mogelijk voorkomende soorten is meer strikt beschermd. Voor deze soorten moet bij aantasting van vaste rust- en verblijfplaatsen mitigerende (compenserende) maatregelen worden getroffen en dient mogelijk een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet te worden aangevraagd. Hieronder wordt een beschrijving gegeven per soortgroep van het (mogelijk) voorkomen van deze strikt beschermde soorten.

Vaatplanten

Volgens verspreidingsgegevens van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) komen in de buurt van het plangebied de strikt beschermde vaatplantsoorten rietorchis en tongvaren voor. De rietorchis groeit op zonnige, vochtige, niet te voedselrijke, humusrijke grond en is tijdens het veldbezoek niet waargenomen. Wel zijn de soorten grote kaardebol (tabel 1-soort), grote brandnetel en smalle weegbree aangetroffen. De grote kaardebol groeit op een bodem die te voedselrijk, te basisch en te droog is voor de rietorchis. De aanwezigheid van de grote brandnetel en smalle weegbree toont aan dat de bodem respectievelijk te voedselrijk en te droog is. Aanwezigheid van de rietorchis in het plangebied is derhalve niet te verwachten.

De tongvaren groeit op oude verweerde stenen muren. Deze zijn in het plangebied niet aanwezig. Aanwezigheid van de soort in het plangebied is derhalve niet te verwachten.

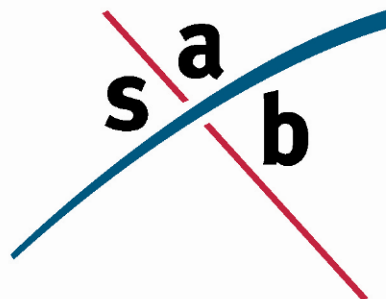
Grondgebonden zoogdieren

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komt in de buurt van het plangebied de strikt beschermde noordse woelmuis voor. Deze soort komt voor in rietlanden, vochtige randzones van meren, langs beken en rivieren en in drassige, extensief gebruikte hooi- en weilanden. In de sloten van het plangebied is een kleine hoeveelheid riet aanwezig. Echter, van een typisch rietland is hier geen sprake. Het plangebied is teveel in cultuur gebracht om een geschikt leefgebied voor de noordse woelmuis te vormen. Derhalve is aanwezigheid van deze soort in het plangebied niet te verwachten.

Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen meerdere soorten vleermuizen in de buurt van het plangebied voor. Het betreft de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger en meervleermuis. Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn streng beschermd. Zowel de dieren zelf als al hun verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied zijn beschermd.

Vleermuizen verblijven overdag over het algemeen in bomen (in holtes, holen of achter loszittend schors) of in gebouwen (in spouwmuur, onder dak, achter gevelbetimmering, etc.). Binnen het plangebied zijn geen gebouwen, maar wel bomen aanwezig. Alle bomen in het plangebied zijn geïnspecteerd op geschikte holten, holtes en loszittend schors. Deze zijn niet aangetroffen. Aanwezigheid van verblijfplaatsen van

boombewonende vleermuissoorten is derhalve niet te verwachten. Aangezien geen gebouwen in het plangebied aanwezig zijn is de aanwezigheid van verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten uitgesloten.

Naast verblijfplaatsen zijn ook essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied beschermd. Vliegroutes zijn lijnvormige elementen, vaak een bomenrij, waaraan vleermuizen zich oriënteren. Deze oriëntatie hebben ze nodig om zich van hun verblijfplaats naar hun foerageergebied te verplaatsen. Binnen het plangebied zijn meerdere bomen aanwezig, maar is geen sprake van een duidelijke doorlopende bomenrij. Aanwezigheid van een essentiële vliegroute is derhalve niet te verwachten.

Direct ten oosten van het plangebied is een dubbele doorlopende bomenrij aanwezig. Deze bomenrij is mogelijk een onderdeel van een vliegroute. Aangezien de bomen buiten het plangebied liggen en daarom behouden blijven, is van een mogelijk negatief effect geen sprake.

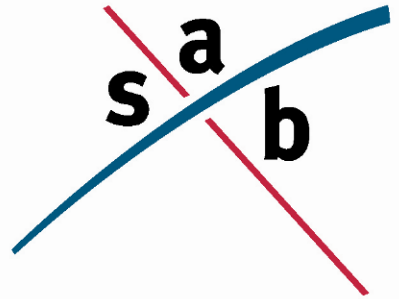
Vanwege de aanwezigheid van bomen en struiken het plangebied, vormt het plangebied geschikt foerageergebied voor vleermuizen. Gezien de geringe omvang is echter niet te verwachten dat het plangebied essentieel is als foerageergebied voor vleermuizen. Een essentieel foerageergebied binnen het plangebied is derhalve niet te verwachten.

Vogels

Voor wat betreft de bescherming van de inheemse vogelsoorten, zijn deze grofweg in twee groepen te verdelen. Enerzijds soorten waarbij hun nest en functionele leefomgeving is beschermd gedurende de periode dat ze aan het broeden zijn; anderzijds de soorten waarbij hun nesten en functionele leefomgeving het hele jaar door zijn beschermd. Globaal loopt de periode waarin vogelsoorten in Nederland broeden van half april tot half augustus. Echter, als buiten deze periode vogels broeden zijn ook die beschermd.

Het plangebied bevindt zich in stedelijk gebied en bevat een aantal middelgrote tot grote bomen. Het terrein ligt braak. In een dergelijk gebied zijn geen vogelsoorten te verwachten die een jaarrond beschermd nest hebben. De huismus en gierzwaluw komen in stedelijk gebied voor, maar broeden in gebouwen. Soorten die in bomen broeden zijn over het algemeen schuw en komen derhalve niet in stedelijk gebied voor. Tijdens het veldbezoek was het blad van de bomen. Derhalve konden ze goed geïnspecteerd worden op de aanwezigheid van nesten. Er zijn geen grote nesten waargenomen die van soorten als buizerd, havik of wespandief kunnen zijn. Aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van vogels is derhalve niet te verwachten.

Tijdens het veldbezoek zijn algemene soorten vogels aangetroffen als houtduif, koolmees, kauw, merel, waterhoen en waterral. Deze vogelsoorten kunnen broeden in of in de directe omgeving van het plangebied. Dergelijke soorten mogen niet verstoord worden tijdens het broeden. De geplande werkzaamheden dienen daarom buiten de broedperiode gestart te worden. Als deze vogels bij het zoeken van een nestlocatie merken dat het plangebied en de directe omgeving te verstorend is door de bouwwerkzaamheden, zullen ze elders een geschikte nestlocatie zoeken. Als binnen de broedperiode gestart dient te worden met de werkzaamheden, is dit enkel mogelijk als aantoonbaar is vastgesteld dat geen broedende vogels in en direct rond het plangebied aanwezig zijn.

Insecten

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen in de buurt van het plangebied de strikt beschermde soorten rouwmantel en rivierrombout voor. De rouwmantel leeft voornamelijk in vochtige, open bossen met wilg. De rivierrombout leeft langs rivieren en grote beken op plaatsen waar slib is afgezet. Dergelijke factoren zijn in het plangebied niet aanwezig. Beide soorten zijn derhalve niet in het plangebied te verwachten.

Reptielen, amfibieën, vissen, overige ongewervelden

Volgens verspreidingsgegevens van de NDFF komen in de buurt van het plangebied geen strikt beschermde reptielen, amfibieën, vissen en overige ongewervelden voor.

Reptielen komen voornamelijk voor in overgangsvegetaties van bijvoorbeeld bos naar heide. Enkel de ringslang kan ook in meer bewoond gebied voorkomen, maar is sterk gebonden aan de water met ondiepe en structuurrijke oevers. Deze soort komt echter niet in de buurt van het plangebied voor. Strikt beschermde reptielsoorten zijn derhalve in het plangebied niet te verwachten.

In het plangebied zijn in en langs het water algemene amfibiesoorten te verwachten. Strikt beschermde amfibiesoorten leven voornamelijk op natuurlijke terreinen als heide en hoogveen. Deze zijn in het plangebied niet aanwezig. Een uitzondering is de rugstreeppad. Deze soort leeft op dynamische terreinen, waaronder ook braakliggende bouwterreinen. Het plangebied vormt derhalve geschikt leefgebied voor deze soort. Echter, deze soort komt volgens de site telmee.nl niet voor in de omgeving van het plangebied. Aanwezigheid van strikt beschermde amfibiesoorten is derhalve niet te verwachten.

In het plangebied zijn meerdere (brede) sloten aanwezig. Strikt beschermde vissoorten als kleine modderkruiper en bittervoorn kunnen voorkomen in dergelijke watergangen. Echter, er zullen geen werkzaamheden uitgevoerd worden aan de watergangen in het plangebied. Een negatief effect op eventueel aanwezige strikt beschermde vissoorten is derhalve niet te verwachten.

Strikt beschermde overige ongewervelden eisen een zeer bijzonder leefgebied met zeer specifieke voorwaarden. Het plangebied voorziet hier niet in. Daarom is ook de aanwezigheid van strikt beschermde insecten en overige ongewervelden uitgesloten.

CONCLUSIE EN ADVIES

Nader onderzoek voor wat betreft gebiedsbescherming in relatie tot Natura 2000-gebieden, EHS en weidevogelgebieden wordt niet noodzakelijk geacht. De geplande werkzaamheden hebben geen negatief effect op deze gebieden.

Nader onderzoek voor wat betreft soortenbescherming wordt niet noodzakelijk geacht. In het plangebied zijn geen strikt beschermde plant- en diersoorten te verwachten. Als rekening wordt gehouden met eventueel broedende vogels en de zorgplicht, is overtreding van de Flora- en faunawet door de geplande ruimtelijke ontwikkelingen niet te verwachten.

Het is mogelijk dat algemeen voorkomende vogelsoorten in of direct rond het plangebied broeden tijdens de broedperiode (half maart tot half augustus). De geplande werkzaamheden (ook de kap van bomen)

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

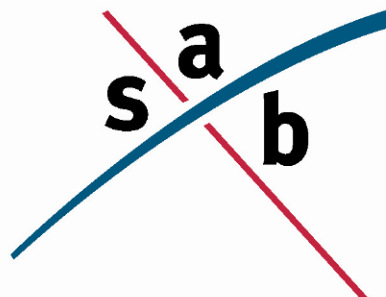
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

kunnen verstorend werken op deze broedende vogels. Er is dan sprake van overtreding van de Flora- en faunawet. Bij dergelijke ruimtelijke ingrepen adviseren wij om deze buiten de broedperiode te starten. Ook kan in de broedperiode gestart worden als aantoonbaar is vastgesteld dat geen broedende vogels aanwezig zijn.

AANBEVELINGEN

Naast het bovenstaande advies dat noodzakelijk is om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen, zijn ook vrijblijvende aanbevelingen te doen die een positief effect hebben op de plaatselijke flora en fauna.

- Bij de nieuwe inrichting van het plangebied wordt aanbevolen zo veel mogelijk inheemse planten, struiken en bomen te gebruiken. Inheemse plantensoorten zorgen voor een veel grotere biodiversiteit dan uitheemse plantensoorten.
- In stedelijk gebied brengen huismus, gierzwaluw en verschillende vleermuissoorten hun jongen groot. Vanwege een veranderde bouwstijl en het slopen van geschikte gebouwen in heel Nederland gaat de hoeveelheid plaatsen voor geschikte nest- en verblijfplaatsen achteruit. Door bij de bouw speciale nestkasten in te bouwen en andere maatregelen te treffen, zijn ook nieuwe gebouwen geschikt voor deze soorten. Met enkele simpele maatregelen is van overlast ook geen sprake. Het is daarom voor de biodiversiteit in het stedelijk gebied goed om met deze soorten rekening te houden. De links hieronder verwijzen naar brochures van deze soorten met informatie over het aanbrengen van geschikte broed- en verblijfplaatsen.

<http://www.vogelbescherming.nl/index.cfm?act=files.download&ui=2C3B1008-D0C8-1048-3AE01E489ABFCFC2>

<https://www.vogelbescherming.nl/index.cfm?act=files.download&ui=2C1B0EB3-A1F3-3688-375B770A8C91D909>

<http://www.rijnenijsselenergie.nl/kennisbank/3126Brochure%20Vleermuisvriendelijk%20Bouwen.pdf>

SAB • Arnhem

bezoekadres
Frombergdwarsstraat 54
6814 DZ Arnhem

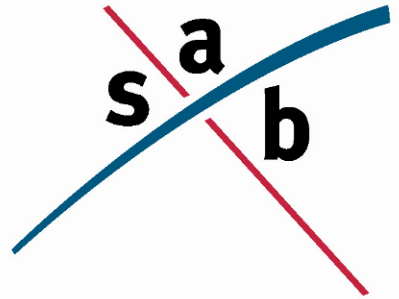
correspondentieadres
Postbus 479
6800 AL Arnhem

T [026] 357 69 11
F [026] 357 66 11
I www.sab.nl
E arnhem@sab.nl

KvK Arnhem 09122123

SAB • Amsterdam

SAB • Eindhoven

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

Lenders, A., Marijnissen, C., Felix, R. 1993. Waarnemen en herkennen van Amfibieën en Reptielen in het veld, stichting RAVON, Nijmegen.

Netwerk Groene Bureaus, Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging. 2013. Vleermuisprotocol 2013.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. 2014. Soortenstandaard Huismus, versie 1.1. Zwolle.

van der Meijden, R. 2005. Heukels' Flora van Nederland, Wolters Noordhoff, Groningen/Houten.

van Diepenbeek, A. 1999. Veldgids Diersporen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

van Uchelen, E. 2006. Praktisch natuurbeheer: amfibieën en reptielen, KNNV Uitgeverij, Utrecht.

www.zuid-holland.nl

www.quickscanhulp.nl

www.ravon.nl

www.rijksoverheid.nl

www.stowa.nl

www.synbiosys.alterra.nl

www.telmee.nl

www.vogelbescherming.nl

www.zoogdiervereniging.nl